

POLIISIN PARTIOKOIRIEN PERUSHUUMEKURSSIN OPPIMATERIAALI

Mika Svetloff
11/2020

Tiivistelmä

Tekijät Mika Svetloff	Tutkinto Muunto-opinnot
Julkaisun nimi Poliisin partiokoirien perushuumekurssin oppimateriaali	Julkisuusaste Raporttiosa julkinen, produktit luokiteltu salaisiksi. Suojaustaso IV.
Ohjaaja Kirsi Viitanen	Opinnäytetyön muoto tutkimuksellinen ☐ toiminnallinen ☒ hankkeistettu ☐ tehty koulun omassa hankkeessa ☐
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tehtävänä oli tuottaa huumekoiranohjaajien koulutukseen liittyvää opetusmateriaalia. Opinnäytetyö on toiminnallinen ja se sisältää toiminnalliseen opinnäytetyöhön kuuluvan produktin eli tuotoksen sekä produktiin liittyvän raportin.</p> <p>Produkti on kaksiosainen. Ensimmäinen osa on kontaktiopetukseen liittyvä luentomateriaali, joka on valmistettu Power-Point-esitykseksi. Power-Point-esitys sisältää kuvia ja videoita sekä tiivistetysti koiran käyttäytymiseen, oppimiseen sekä koiran kykyyn haistaa ja tunnistaa huumeaineita, liittyvää teoriatietoa. Produktin toinen osa on opiskelijalle jaettava kirjallinen huumekoirakoulutukseen liittyvä ”teoriapaketti”, jonka tarkoituksena on tukea ja syventää luentomateriaalia. Vaikka viimeisten vuosien aikana ”oppimistyyli-ajattelusta” on luovuttu, niin silti uskotaan yhä, että monikanavaiset opetus- ja ohjausmenetelmät tukevat opiskelijoiden oppimista.</p> <p>Raportti sisältää yleistä tietoutta poliisin- ja poliisikoiraohjaajan koulutuksesta. Siinä kuvataan myös oppimateriaaliin liittyviä laatutekijöitä, poliisikoiranohjaajaopiskelijoiden oppimiseen liittyviä erityispiirteitä sekä tarkastellaan opinnäytetyön opiskelijoilta saamaa palautetta. Raportti sisältää myös itse- ja vertaisarvioinnin sekä pohdinnan.</p> <p>Raporttiosuus on julkinen. Opinnäytetyön produktit ovat luokiteltua salaisiksi, koska ne sisältävät poliisikoiraohjaamiseen liittyviä taktiikoita. Produktien suojaustaso on IV, JulkL(621/1999) 24.1 §:n 5 k perusteella.</p>	
Sivumäärä 17	Tarkastuskuukausi ja -vuosi 11/2020

Avainsanat

Avainsanat: huumekoiran koulutus, hajuaisti, konstruktivinen oppimiskäsitys

SISÄLLYS

1. Johdanto.....	2
2. Poliisikoulutuksen taustaa.....	3
2.1 Poliisikoulutus Suomessa	3
2.2 Koiranohjaajan koulutus	6
2.3 Huumekoiraohjaajan koulutus/Opintosuunnitelma.....	7
2.4 Partiohuumekoiraohjaajan peruskurssin oppimisen lähtökohdat	8
3 Produktin merkitys	10
3.1 Oppimateriaalin laatutekijät	11
4 Produktin toteuttaminen	12
4.1 Produktien pilotointi	13
5 Pohdinta ja arviointi	15
Lähteet	17

1. JOHDANTO

Aloitin poliisikoulutuksen muunto-opinnot 2020 alussa ja jo opintojen alusta lähtien itselläni oli selvää, mistä ryhdyn tekemään opinnäytetyötä. Opinnäytetyön aiheen peruste oli puhtaasti tarvelähtöinen. Siirryin poliisikoirien huumeopetukseen mukaan vuoden 2019 alusta ja havaitsin nopeasti, että opetusmateriaalia löytyi, mutta se oli hieman hajallaan eri paikoissa, ja osittain se kaipasi myös päivitystä. Valmiina ollut opetusmateriaali ei myöskään tukenut kaikkien opiskelijoiden oppimista vaan oli rakenteeltaan varsin yksipuolista.

Työni lähti liikkeelle siitä, että rakensin ensin mind map- tyyppisen ajatuskartan, mihin hahmottelin osa-alueita, joita tulee ottaa huomioon oppimateriaalissa liittyen huume-etsinnän peruskoulutukseen Poliisin partiokoirien osalta. Tässä haastattelin myös Poliisikoiralaitoksen muuta henkilöstöä, että kaikki seikat tulisi huomioitua.

Opinnäytetyöni produkti sisältää kirjallisen teoria- ja etsintätyöskentelyoppaan sekä lähiopetuksessa käytettävän luentomateriaalin. Produktin kirjallisessa tuotoksessa käydään läpi olennaiset koiran oppimiseen liittyvät seikat huume-etsinnän kannalta sekä tarkastellaan muiden viranomaisten huumeopetukseen liittyviä käytäntöjä sekä koulutusmetodeja. Oppaan etsintäosuus sisältää opettavien huumeaineiden määrittelyn, sekä menetelmät eri hajujen opettamiseen sekä eri etsintäkohteet. Olen kummassakin produktissa huomioinut opiskelijoiden erilaisia oppimistapoja, eli erityisesti lähiopetuksessa käytettävä Power-Point esitys sisältää myös kuvaa ja videota asioiden havainnollistamiseksi.

Luentomateriaalia tullaan käyttämään peruskoulutuksen tuntiopetuksessa. Luentomateriaali sisältää teoria- ja etsintätyöskentelyoppaan pääkohdat sekä video clippejä asioiden havainnollistamiseksi.

Tärkeä vaihe tässä työssä on ollut tehdä harkinta, mitkä asiakokonaisuudet ovat olennaisia nimenomaan huumeopetusta ohjaajan peruskoulutuksen kannalta. Tässä asiassa olen konsultoinut muita kollegoita Poliisikoiralaitokselta sekä myös muita viranomaisia, jotka koirillaan tekevät huume-etsintöjä. Aiheiden rajaaminen on välttämätöntä, koska peruskoulutuksen kesto on laajuudeltaan 12 opintopistettä jakautuen vielä lähi- ja etäopintoihin.

2. POLIISIKOULUTUKSEN TAUSTAA

Suomessa poliisien koulutusjärjestelmä on kokenut mittavia uudistuksia viimeisten vuosien aikana. Vuonna 2014 poliisien peruskoulutus muuttui (AMK) - tutkinnoksi. Uudistuksessa opintososiaaliset edut yhtenäistettiin muiden korkeakoulujen kanssa. (Poliisi&Oikeus lehti, 2014,s.10)

Suomen etu moneen muuhun maahan verrattuna on, että Poliisiammattikorkeakoulu on ainoa poliisioppilaitos, mikä vastaa koulutuksesta, tutkimuksista ja alan kehittämisestä. (Poliisiammattikorkeakoulu, www.polamk.fi, etusivu)

2.1 Poliisikoulutus Suomessa

Poliisin ammatti on edelleen hyvin suosittu. Poliisiammattikorkeakoulun web-sivujen mukaan vuonna 2020 hakijoita oli 5237 kpl, joten jokaista opiskelupaikkaa tavoittelee noin 13 hakijaa.

(https://www.polamk.fi/amk/haku_ja_valinta/tilastotietoa_hakijoista)

Huomion arvoista on myös se seikka, että poliisikoulutukseen hakeutuu varsin runsaasti sellaisia henkilöitä, joilla on jo jokin aikaisempi ammatti tai tutkinto. Tämä on tietenkin hieno asia, sillä aikaisemmasta työelämäkokemuksesta on varmasti hyötyä poliisin työssä.

Poliisikoulutuksen järjestäjä on Tampereella Hervannassa toimiva Poliisiammattikorkeakoulu. Poliisiammattikorkeakoulu on ainoa poliisikoulutusta tarjoava oppilaitos Suomessa ja siellä voi suorittaa sekä ylemmän-, että alemman poliisialan ammattikorkeakoulututkinnon. Lisäksi Poliisiammattikorkeakoulu tarjoaa erikoistumiskoulutusta sekä eri pituisia ammatillisia täydennysopintokokonaisuuksia.

Poliisin (AMK) -tutkinto, joka on edellytyksenä poliisikoiranohjaajakoulutukseen hakeutumiselle, antaa kelpoisuuden vanhemman konstaapelin- ja muihin miehistövirkoihin. Poliisin (AMK) -tutkinto kestää 3 vuotta ja se sisältää 10kk mittaisen, palkallisen työharjoittelun poliisiyksikössä. Poliisin (AMK) -tutkintoon ei voi hakea yhteishaussa vaan suomenkieliseen koulutukseen on neljä hakujaksoa vuoden aikana ja ruotsinkielin koulutus alkaa puolentoista vuoden välein.

(<https://www.polamk.fi/haku>)

Poliisin tutkintokoulutuksessa ja erikoistumisopinnoissa

Poliisiammattikorkeakoululla on yhteneväiset pedagogiset linjaukset. Asiat on kirjattu toimintakäsikirjaan ja yksi tärkeimmistä seikoista on tulevaisuuteen tähtäävä ja laadukas poliisikoulutus. Poliisiammattikorkeakoulun edellinen pedagoginen strategia oli voimassa 2011-2016 ja jo siinä mainittiin monia arvokkaita laadukkaaseen opetukseen ja ohjaukseen liittyviä elementtejä. Vuonna 2017 Popeda-13 loppuraportin myötä Poliisiammattikorkeakoululle vahvistettiin uusi pedagoginen strategia. Uuden pedagogisen strategian mukaan toiminnan peruselementit ovat:

1. Osaaminen ja ammatillinen kasvu
2. Opiskelijakeskeisyys
3. Osaamisen työelämäyhteys
4. Vahvat kumppanuudet
5. Koulutustoiminnan suunnittelu ja opetussuunnitelmatyö
6. Pedagoginen johtaminen.

Vaikka uudet pedagogiset linjaukset (2017) ohjaavatkin nykyisin Poliisiammattikorkeakoulun toimintaa niin on kuitenkin hyvä muistaa myös aikaisemmin (2011-2016) esiin nostettuja pedagogisia tavoitteita. Niissä mainittiin, että Poliisiammattikorkeakoulun pedagogisen strategian ja sille rakentuvan opetuksen suunnittelun on tarkoitus varmistaa, että yhteiskuntaa palvelevan poliisin koulutus täyttää poliisityön jo lähtökohdiltaan korkeat osaamis- ja ammattitaitovaatimukset. Pedagogisessa strategiassa kuvattujen oppimisen suuntaviivojen avulla luodaan pohjaa osaamislähtöiselle ajattelulle, joka konkretisoituu oppimistuloksissa ja opiskelijoiden ammatillisessa osaamisessa. Pedagogisen strategian pohjan muodostavat käsitys ihmisestä, käsitys oppimisesta ja käsitys tiedosta. (Polamk pedagoginen strategia 2011–2016, 3.) Juuri osaamislähtöinen ajattelu ja siihen liittyvä ammatillinen osaaminen on aina ollut erittäin korostunut poliisikoiranohjaajakoulutuksessa.

Vuonna 2017 Poliisikoiralaitoksella tehtiin selvitys partiukoiranohjaajaopiskelijoiden asiantuntijuuden kehittymiseen liittyen. Selvitystä varten hankittiin aineistoa kahdella tavalla. Primääriaineisto kerättiin Fokus-

ryhmähaastatteluina ja niihin osallistuin kaikki vuonna 2015 (N=9) aloittaneet partiokoiran erikoistumisopintoihin osallistuneet opiskelijat. Sekundääriaineisto kerättiin Survey-tyyppisesti, informoituna kyselynä ja se koostui vuoden 2016 syksyllä valmistuneiden opiskelijoiden (N=8) antamista vastauksista. Kaikki tutkimukseen osallistuneet olivat miehiä, mikä tietenkin aiheuttaa rajoitteita tulosten yleistettävyyteen.

Selvityksestä saatujen tulosten mukaan poliisikoiranohjaajat kokevat, että heidän ammatillinen osaaminen on erittäin hyvällä tasolla. Valmistuneista ohjaajista kaikki totesivat, että he selviytyvät annetuista poliisikoiratoimintaan liittyvistä tehtävistä ongelmitta. Luonnollisesti kokemattomuus voi aiheuttaa epävarmuutta uusissa tilanteissa, mutta itse tehtävän suorittamiseen heillä oli kertomansa mukaan riittävät valmiudet (Tikkanen, 2017 28-30).

Viimeisimmässä, vuoden 2017 Poliisiammattikorkeakoulun pedagogisessa linjauksessa todetaan, että linjauksen tavoitteena on varmistaa henkilökunnan yhteinen käsitys opetuksesta ja oppimisesta, oppilaitoksen laadukas opetustoiminta sekä hyvinvoiva työyhteisö. Strategialinjausten (2017, 3) mukaan Poliisiammattikorkeakoulun koulutustoiminta perustuu opiskelijakeskeisyyteen, joka on opetuksen suunnittelun, toteutuksen, arvioinnin ja kehittämisen lähtökohta. Opiskelijakeskeisyys näkyy niin opiskelijan ja opettajan toiminnassa, opetuksessa ja ohjauksessa kuin arvioinnissakin. Erityisen mielenkiintoinen on linjauksen sanavalinta ”osaamisen työelämäyhteys”. Mielestäni se on huomattavasti parempi ilmaus kuin työelämälähtöisyys, jota monesti eri yhteyksissä viljellään. Kaikki Poliisikoiralaitoksella annettava opetus ei voi olla työelämälähtöistä, mutta työelämäyhteys niillä tulisi olla. Opinnäytetyöhöni oleellisesti liittyy myös linjauksen (2017) maininta, että opetuksessa käytetään monipuolisia, innovatiivisia ja tarkoituksenmukaisia opetusmenetelmiä ja arviointikäytäntöjä. Opinnäytetyöni oleellisin tavoitehan on valmistaa tarkoituksenmukainen ja monipuolinen oppimateriaali osaksi huumekoiranohjaajien koulutusta. Se ei tietenkään tarkoita sitä, että oppilaitoksemme toiminta vastaisi täysin pedagogisen linjauksen tavoitteita vaan toimintoja täytyy edelleen kehittää ja tarkastella kriittisesti.

Poliisiammattikorkeakoulun laatimia tulevaisuuden visioita, pedagogisen strategian tavoitteita sekä linjauksia voidaan pitää arvokkaina, oppilaitoksen opetuksen laatua ja imagoa kohottavina. Poliisiammattikorkeakoulun pedagoginen strategia

ja siinä tehdyt linjaukset koskevat myös Poliisikoiralaitosta, joka Poliisiammattikorkeakoulun erikoistumis- ja täydennyskoulutusta antavana yksikkönä vastaa osaltaan poliisikoulutusta antavan oppilaitoksen pedagogisen strategian toteutumisesta.

2.2 Koiranohjaajan koulutus

Poliisikoiranohjaajan työ on yksi halutuimmista toimista poliisihallinnon sisällä. Poliisiammattikorkeakoulun valmistuneista opiskelijoista tekemien vaikuttavuusraporttien mukaan poliisikoiranohjaajiksi haluaa jopa 10 % opiskelijoista. Ei siis ihme, että yhtä vapautuvaa poliisikoiranohjaajan paikkaa voi hakea toista kymmentä kokenutta poliisimestä. Poliisikoiraohjaajan ohjaavan määräyksen (ID-18382664) mukaan poliisikoiranohjaajaksi hakeutuvalla tulee olla työkokemusta noin kahden vuoden ajan poliisityöstä ja työkokemusta olisi hyvä olla sekä valvonta- ja hälytysesektorilta sekä tutkinnan alalta. Poliisilaitokset valitsevat koiranohjaajakoulutukseen lähetettävät poliisit.

Partiokoiraohjaajan peruskoulutus kuuluu erikoistumisopintoihin ja se on vuonna 2019 hyväksytyn opetussuunnitelman mukaan laajuudeltaan 40 opintopistettä. Toimiminen poliisikoiranohjaajana edellyttää tämän koulutuksen hyväksytyä suorittamista. Partiokoiranohjaajan peruskoulutus koostuu kymmenestä lähiopetusjaksosta, jotka painottuvat koiran kehitysvaiheen huomioiviin harjoituksiin. Opinnot sisältävät 4 osa-aluetta: hallittavuus, etsinnät (henkilö- ja esine-etsintä), jäljestäminen ja voimankäyttö. Lähiopetusjaksojen välisinä aikoina opiskelijat suorittavat kouluttajien antamia kirjallisia oppimistehtäviä ja kouluttavat koiraansa työn ohella. Opetussuunnitelmaan kirjatut etäjakso eivät siis tarkoita sitä, että opiskelijalle olisi varattu työaika etäopintojen suorittamiseen vaan opinnot ja niihin liittyvät oppimistehtävät suoritetaan opiskelijan vapaa-ajalla. Partiokoiranohjaaja-opinnot sisältävät myös kehittämistyön tekemisen, joka on laajuudeltaan 3 opintopistettä. Partiokoiraohjaajakoulutuksen tavoitteellinen suoritus aika on 2,5 vuotta.

Aikaisemmin mainitun vuoden 2017 Poliisiammattikorkeakoulun pedagogisen linjauksessa mainitaan, että yhtenä linjauksen tavoitteena on varmistaa henkilökunnan yhteinen käsitys opetuksesta ja oppimisesta. Edellä mainitun linjauksen tavoitteet eivät tällä hetkellä toteudu Poliisikoiralaitoksen toiminnassa, sillä Poliisikoiralaitoksen opetustyötä tekevillä henkilöillä ei ole yhteisiä oppimiseen

ja opetukseen liittyviä käsityksiä, tai niitä ei ainakaan ole yhdessä pohdittu ja tarkasteltu. Oppimiseen ja opetukseen liittyvien käsitysten yhteinen pohdinta ja tarkastelu voisi kuitenkin olla yksi oivallinen työväline Poliisikoiralaitoksen opetuksen kehittämiseen. Sikälähän Poliisikoiralaitoksella olisi hyvät mahdollisuudet pohtia opettamiseen liittyviä kehittämistoimia, että partiokoiranohjaaja-opintoihin liittyen on tehty erityyppisiä kehittämistä tukevia selvityksiä.

Yksi tehdyistä selvityksistä on jo aikaisemmin mainittu 2017 valmistunut selvitys opiskelijoiden asiantuntijuudesta ja sen kehittymisestä. Vuonna 2014 tehtiin selvitys partiokoiranohjaajan EOP osallistuvien opiskelijoiden oppimisen pulmiin liittyen. Tikkasen (2014) polku-opintoihin liittyvän opinnäytetyön tehtävänä oli tutkimustyyppisesti selvittää Poliisikoiralaitoksen partiokoiranohjaajien peruskurssin opiskelijoiden (n = 25) mahdollisia oppimisvaikeuksia sekä muita oppimiseen liittyviä haasteita ja pulmia. Kyseisessä opinnäytetyössä kvantitatiivisena tutkimusmittarina käytettiin apuna Niilo Mäki Instituutin (NMI) kehittämää, nuorille ja aikuisille tarkoitettua lukiseulaa. Kvalitatiivisena tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin haastatteluja. Tutkimuksesta saatujen tulosten mukaan Partiokoiranohjaajien peruskurssin opiskelijoilla oli diagnosoituja oppimisvaikeuksia kuten dysleksia sekä lukiseulan analyysiin perustuvia lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia. Opiskelijat kokivat myös, että heidän opiskelutekniikka on aika ajoin puutteellista (Tikkanen 2014, 36).

2.3 Huumekoiraohjaajan koulutus/Opintosuunnitelma

Poliisikoiraohjaajan ohjaavassa määräyksessä (ID-18382664) yleisissä periaatteissa todetaan, että peruskoulutuksen lisäksi partiokoirat voivat saada myös erikoistumiskoulutuksen huume-, räjähdysaine-, raha-, ase-, tai muuhun erityistoimintaan. (Poliisikoiramääräys 2019,2)

Määrällisesti isoin poliisin partiokoirien erikoisetsintöihin liittyvä osaamisalue on huume-etsintä. Vuonna 2018 poliisikoiratehtäviä oli kaikkiaan Suomessa 10447 kpl ja niistä huume-etsintöjä oli 2943 kpl, nämä tiedot on otettu poliisin Polstat-järjestelmästä, mikä on poliisin virallinen tilastointityökalu.

Suomessa on tällä hetkellä vuonna 2020 marraskuussa 90 partiokoiraa, joilla erikoisosaamisalueena on huume-etsintä. Partiokoiranohjaajille annettava erikoistumiskoulutus on luonteeltaan täydennyskoulutusta ja sen laajuus on 12 op. Tämän opinnäytetyön ensisijainen tavoite on olla osa oppimateriaalia poliisin partiohuumekoiraohjaajakoulutuksessa.

Partiohuumekoiranohjaajan peruskurssin opintosuunnitelmaan liittyvässä koulutuksen kuvauksessa tarkastellaan sitä, kenelle koulutus on suunnattu sekä koulutukseen sisältyviä pääteemoja. Tarkemmin koulutusta eritellään asiakokonaisuuksissa, missä listanomaisesti luetellaan opetettavat asiat. Asiakokonaisuudet ovat, että koiranohjaaja kykenee kouluttamaan koiralle huumausaineiden hajut sekä etsinnän suorittaminen koiran kanssa erilaisissa paikoissa ja olosuhteissa. Koulutus huipentuu loppuvaiheessa suoritettavaan ammattiosaamiseen näyttöön, eli koiran ja ohjaajan tulee suorittaa tasontarkastus hyväksytysti. Muita koulutukseen liittyviä, ammattiosaamista tukevia ja kehittäviä aiheita ovat huumausainelainsäädäntö, viranomaisyhteistyö sekä erilaisten paikkojen ja olosuhteiden huomioiminen harjoittelussa ja työtehtävillä. Myös koiran taktinen käyttö huumausainevalvonnassa on oleellinen osa koulutusta. Koulutuksen lähijaksoilla opiskelun pääpaino on käytännön harjoittelulla, lisäksi opetuksen keskeisiä toteutustapoja ovat luennot, ryhmätyöt ja niiden esitykset. Etäjaksoilla opiskelijat suorittavat kirjallisia oppimistehtäviä sekä harjoittavat koiraansa lähijaksoilta saamiensa ohjeiden mukaan. (Polamk, Opetussuunnitelma, partiohuumekoiranohjaajakoulutus)

Poliisikoiran huumeperuskurssilla opetus toteutetaan luentoina, käytännön harjoitteluna pienryhmissä sekä myös itsenäisenä opiskeluna etäjaksojen aikana.

Opintosuunnitelmassa on myös maininta viranomaisyhteistyöstä ja käytännössä tämä toteutetaan siten, että opiskelijoille annetaan konkreettisia tehtäviä, missä he selvittävät muiden viranomaisten huume-etsintä toimintaa. Lisäksi joka kurssilla vieraillee luennoitsija jostain muusta viranomaistahosta.

2.4 Partiohuumekoiraohjaajan peruskurssin oppimisen lähtökohdat

Vaikka Poliisikoiralaitoksella ei ole yhdessä pohdittuja ja kirjattuja oppimiseen ja opettamiseen liittyviä käsityksiä niin omat oppimiskäsitykseni tähyävät

konstruktivistisen oppimiskäsityksen suuntaan. Tynjälän (1999, 22–43) mukaan konstruktivistinen oppimiskäsitys ei näe oppimista passiivisena tiedon vastaanottamisena, jossa oppija tyhjän astian tavoin täytetään tiedolla vaan konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen on luovaa rakennustoimintaa, konstruointia, jossa yksilöt ja yhteisöt aktiivisesti luovat kuvaa ympäröivästä maailmasta samalla kun ne myös luovat itse maailmaa. Konstruktivistinen oppimiskäsitys ei näe oppimista tiedon välittämisenä eli kopiointina vaan oppija rakentaa itse oman merkityksensä asiasta. Merkityksien rakentaminen oppimisessa onkin keskeistä konstruktivistisessä oppimiskäsityksessä ja se edellyttää asian ymmärtämistä. Ruohotie & Honka (2003, 31) toteavat, että konstruktivismi näkee oppimisen prosessina, jossa yksilö itsenäisesti sekä vuorovaikutuksessa toisien kanssa luo asioista uusia merkityksiä.

Konstruktivistista lähestymistapaa korostavat teoriat huomioivat tunteiden, omien kokemusten, kulttuurin, kielen sekä muiden jokapäiväisten ja arkisten asioiden merkityksen tiedonmuodostuksessa. Poutanen (2014, 55) toteaaakin, että konstruktivistisen näkemyksen mukaan asioista ei ole mahdollista saavuttaa puhdasta ja objektiivista todellisuutta koska yksilö tai yhteisö ei ole koskaan kaiken ulkopuolella ilman omaa kokemusperäistä näkökulmaa asioista. Konstruktivistisen näkemyksen mukaan tieto ei voi olla tietäjältä riippumatonta vaan se on aina rakentunut yksilöissä ja yhteisöissä. Tynjälä muistuttaa, ettei konstruktivismi itsessään ole oppimisteoria vaan tiedon paradigma oppimisen ja pedagogiikan alueella. Konstruktivismi myöskään ole yksi tietty teoria tai oppiala vaan se rakentuu useista, toisiinsa enemmän tai vähemmän liittyvistä teorioista ja ajatuksista. (Tynjälä 2000, 37; Tynjälä 1999, 162.)

Ruohotie ym. (2003, 31) viittaavat Steffeen & Galeen (1995) ja toteavat, että konstruktivististen oppimiskäsitysten keskinäinen ero on siinä, kuinka todellisuuden luonne, kokemuksen rooli, kiinnostava tieto määritellään ja onko merkityksen määrittäminen yksilöllistä vai sosiaalista. Tynjälä (1999, 22, 26–27) näkee eri konstruktivististen oppimiskäsitysten suuntausten suurimpana erona konstruointiprosessin keskeisen toimijan. Toimijana voi olla yksilö, ryhmä tai yhteisö. Tynjälä jatkaa ja toteaa, että konstruointiprosessia kuvataan psyykkisen tason toimintana, mentaalisten mallien rakentajana tai yhteiseen toimintaan osallistumisena, aluksi sivummalla ja lopuksi ryhmän täysivaltaisena jäsenenä. Karkeasti ottaen konstruktivismi voidaan Tynjälän mukaan jakaa kahteen

pääsuuntaukseen. Yksilökeskeinen konstruktivismi korostaa sitä, että yksilö tulkitsee havaintojaan sisäisten rakenteiden pohjalta. Sosiaalinen konstruktivismi taas korostaa tietoa kollektiivisena tuotteena ja siinä painotetaan kielen merkitystä yhteisöjä ylläpitävänä ja kehitystä palvelevana välineenä sekä tiedon muodostuksen välineenä.

Poliisikoiralaitoksella opiskelevat partiukoiranohjaajaopiskelijat ovat aikuisia, paljon elämäkokemuksia omaavia henkilöitä. He tulkitsevat havaintojaan omien kokemustensa ja tietorakenteidensa kautta. Kokemuksiinsa nojautuen he tekevät vastaanottamaansa tietoon monenlaisia muutoksia, transformaatioita. Tynjälän (1999, 44) mukaan transformaatiossa alkuperäinen materiaali muuttuu muotoaan yksilön mielessä. Ihmisen mielessä tapahtuviin muutoksiin vaikuttavat yksilölliset arvotukset tiedon tärkeydestä sekä päätelmät niiden yhteenkuuluvuudesta. Ruohotie ym. (2003, 32) toteavat, ettei transformaatiossa ole kyse siitä, että tietoa vain sovelletaan ja omaksuta vaan transformaatiolla on oppijan persoonaa ja toimintaympäristöä muuntava merkitys. Poliisikoiralaitoksella opiskelevat opiskelijat kuuluvat ja ovat kuuluneet moniin ryhmiin, joissa he ovat yhdessä, sosiaalisesti muodostaneet ja muokanneet käsityksiään eri asioista. Samalla opiskelijoiden persoona sekä toimintaympäristö ovat muokkautuneet uuden, yhdessä konstruoidun tiedon pohjalta.

3 PRODUKTIN MERKITYS

Produktin merkitys oli tarvelähtöinen, eli Poliisikoirien huume-etsintäkoulutuksessa oppimateriaali on ollut hajallaan ja se on tietyiltä osin kaivannut myös päivitystä. Koska olen ollut huumekoirien koulutuksessa mukana vasta vain vuoden, niin itselleni tämän opinnäytetyön tekeminen on ollut erinomainen keino selkeyttää huumekoirien koulutukseen liittyviä asioita.

Opiskelijan kannalta tämän produktin merkitys on varsin suuri. Aikaisemmin pirstaloituneena ollut huumekoirakoulutukseen liittyvä teoreettinen tietämys on nyt päivitettyinä helposti saatavilla. Opiskelijan oppimisen kannalta on myös hyödyllistä, että tieto tarjoillaan monikanavaisesti niin, että mahdollisimman moni opiskelija saa omaksua tiedot itselleen sopivimmalla tavalla. Tiedon rakentuminen

kattavaksi kokonaiskuvaksi on myös helpompaa, kun huumekoirankoulutukseen liittyvä teoreettinen tieto ja käytännön koulutus on nivottu yhteen

Nykyisen työni toimenkuvassa yhtenä tavoitteena on tuottaa omaan koulutusalaan liittyvää opetusmateriaalia. Näen myös, että muissakin Poliisikoirien erikoisetsintälajeissa on paljon samoja piirteitä kuin huumekoirien koulutuksessa, joten mahdollisesti materiaalia voisi hyödyntää niissäkin.

3.1 Oppimateriaalin laatutekijät

Hyvä oppimateriaali tukee opiskelijan oppimista ja on helposti ymmärrettävissä. Liian monisäikeinen ja ”hienostunut” materiaali voi hämmentää ja vaikeuttaa oppimista. Keskeinen asia opetukseen ja ohjaukseen liittyvissä oppimateriaaleissa on se, että oppimateriaalissa on huomioitu vaadittavat laatukriteerit ja keskeiset pedagogiset menetelmät, joilla mahdollistetaan hyvä oppimistulos. Pehdyin itse tähän aiheeseen opinnäytetyön ohjaajan kehotuksesta ja siitä oli suuri apu tämän opinnäytetyön tekemisessä.

Opetushallituksen E-oppimateriaalia koskevassa artikkelissa todetaan, että oppimisen periaatteita ja oppimateriaalia ei voida erottaa toisistaan, sillä oppimateriaalissa tulee olla joku pedagoginen lähtökohta ja sen tulee myös olla havaittavissa. Tärkeä on myös huomioida kohderyhmä sekä aihe, mistä materiaalia on tekemässä.

Oppimateriaaliin liittyvän pedagogisen laadun käsitteellä tarkoitetaan lähinnä sitä, että oppimateriaalin tulee soveltua luontevasti opetus- ja opiskelukäyttöön, tukea opetusta ja oppimista ja antaa pedagogista lisäarvoa.

Pedagoginen lisäarvo käytännössä tarkoittaa esim. uuden tiedon ja kehittämisen keinoja ja antaa erilaisia keinoja ja malleja jonkin tehtävän tekemiseen.

Oppimiseen liittyviä keskeisiä tekijöitä, jotka tulee huomioida myös oppimateriaalin tekemisessä ovat mm. oppimisen yhteisöllisyyden tukeminen sekä oppijan oppimisen taitojen tukeminen. Oppimisen tukemisella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että opettaja kehottaa opiskelijaa pohtimaan hänen aiempaa osaamista liittyen uuden aiheen opiskeluun. Tärkeä on myös huolehtia autenttisten tehtävien mukanaolo, koska kyse on täydennyskoulutuksesta ja työelämälähtöisyys on vahvasti läsnä opetuksessa. Tärkeä huomio on myös, että oppimateriaali ei edellytä monimutkaisia, teknisiä järjestelyjä vaan on sovellettavissa arkisessa

opetus- ja opiskelutilanteessa. Oppimateriaalin laatu on useamman tekijän yhteissumma ja siinä tulisi yhdistyä mielekkyys, visuaalisuus ja toimivan tekninen kokonaisuus.

Omassa opinäytetyössä olen huomionnut näitä oppimateriaalin laatuun liittyviä seikkoja siten, että rakensin kaksi erillistä produktia oppimisen helpottamiseksi. Toinen sisältää tekstiä pääsääntöisesti ja avaa teorioita hieman laajemmin ja Power-Point esityksessä samoja teoreettisia pääkohtia kuvataan videoiden avulla. Tässä mallissa pyritään siihen, että oppimateriaali säilyttäisi kiinnostavuuden ja myös visuaalisesti edesauttaisi oppimistapahtumaa.

4 PRODUKTIN TOTEUTTAMINEN

Tämä oppinäytteenä tehty työ lähti liikkeelle siitä, että rupesin kasaamaan ajatuskarttaan asioita, mitä itse koen, että liittyy aiheeseen. Tämän tehtyäni pyysin kommentteja myös työpaikkamme kollegoilta, koska moni heistä on työskennellyt myös Poliisin huumepartiokoiran ohjaajana.

Alkuvaiheessa lähetin myös muille virkakunnille (Tulli, Rajavartiolaitos, Puolustusvoimat) kyselyä, jotka työskentelevät koirien kanssa huume-etsinnöillä. Kyselyn tarkoitus oli lisätä omaa ymmärrystä koko maan tilanteesta liittyen virkakoirien huume-etsintään ja myös se, että millaisilla menetelmillä muut viranomaiset kouluttavat koiria huume-etsintään. Esitin seuraavat kysymykset sähköpostin välityksellä:

1. Mitä huumeaineita teillä opetetaan peruskoulutuksessa?
2. Miten hajujen opetus tapahtuu pääpiirteittäin?
3. Mitä eri osaamisalueita opetatte peruskoulutuksessa etsintöjen osalta , esim. poliisilla, ajoneuvo, -maasto ja sisätilaetsinnät
4. Missä vaiheessa huumekoulutus aloitetaan (ikä) ja mitä rotuja teillä käytössä?

Sain vastaukset kaikilta viranomaisilta, jossa he seikkaperäisesti vastasivat kysymyksiin. Eroavaisuudet poliisin toimintaan liittyy lähinnä siihen, että kaikilla viranomaisilla on hieman poikkeavat työtehtävät ja se heijastuu tiettyihin asioihin, esimerkiksi mitä eri osaamisalueita koirille opetetaan.

Näitä vaiheita seurasi varsinainen työvaihe, eli kasasin olennaiset asiat teoriaosioon ja päätin, että produktista tulee kaksiosainen, eli laajempi tekstiä sisältävä osuus ja luentomateriaali luokkaesitykseen, mikä sisältää myös kuvaa ja videota.

Aloittaessani nämä opinnot tämä opinnäytetyön aihe selvisi itselle jo alkuvaiheessa ja käytännössä aloitin työn valmistelut heti opintojen alettua. Tämä oli itselle hyvä asia ja koska aihe oli itselle tärkeä, motivaatio tehdä on ollut koko ajan hyvä.

4.1 Produktien pilotointi

Itselle tärkeä vaihe oman opinnäytetyön kannalta oli sen pilotointi. Pilotoinnilla tarkoitetaan työn testaamista jollain verrokkiryhmällä. Suoritin itse pilotoinnin siten, että lähetin opinnäytetyön luettavaksi kahdelle edelliselle 2019 ja 2020 poliisin partiohuumekursseille.

Pilotoinnin toteutus tapahtui siten, että lähetin kyselyn lokakuun alkupuolella 2020 ja vastausaikaa oli 1 kk.

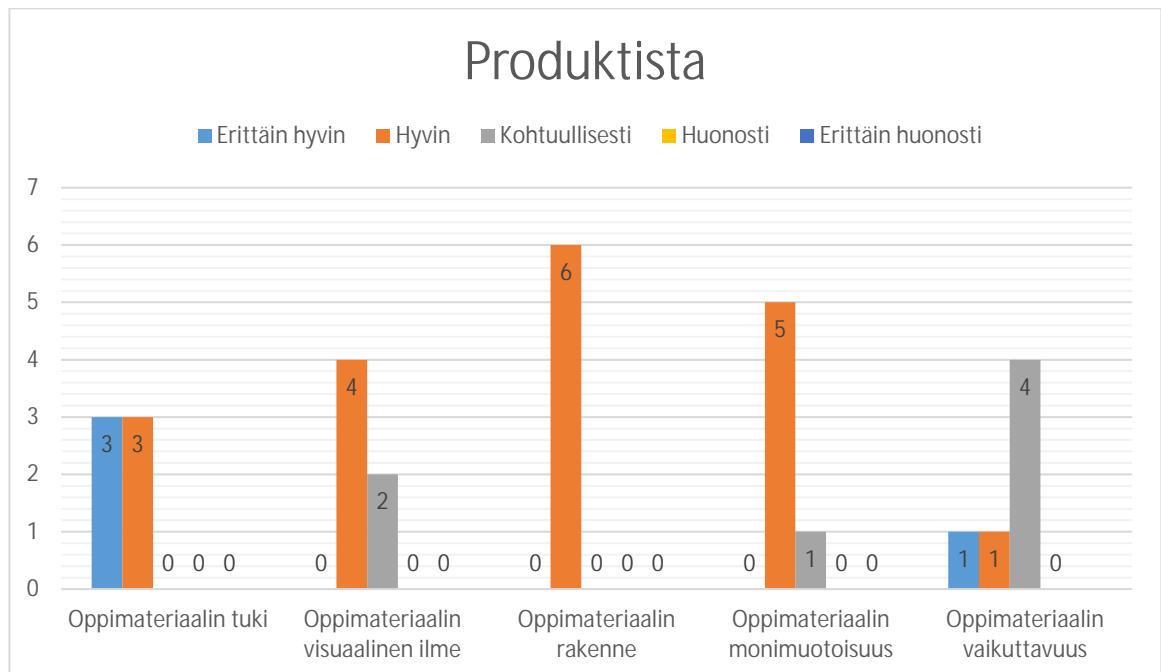
Lähetin liitteenä kysymyksiä sähköisesti. Kyselyjä voidaan tehdä monella eri tavalla, tyypillisimpiä ovat postitse ja internetissä lähetettävät kyselyt, joissa vastaaja itse täyttää lomakkeensa. Mietin otantaryhmän kokoa, että saisin riittävästi tietoa ja siitä syystä lähetin kyselyn kahdelle eri kurssille, että perusjoukko on riittävän suuri. Sähköisen tiedonkeruun vahvuuksia ovat edullisuus, nopeus ja vaivattomuus. Suunnittelin kyselylomakkeen siten, että kysymykset olisivat mahdollisimman yksiselitteisiä ja riittävän tarkkoja. (Ojasalo, ym., 2015, 122, 128,131.)

Henkilöitä oli 12 kpl, joille lähetin kyselyn koskien omaa opinnäytetyötäni. Kyselyyn vastasi 6 entistä opiskelijaani, eli 50 % lähetetyistä kyselyistä.

Kysymyksiä oli 5 kpl ja lisäksi vapaasana-osio, missä henkilöt pystyivät antamaan vapaammin palautetta. Kysymykset olivat:

1. Kuinka oppimateriaali olisi tukenut omaa opiskeluasi?
2. Miten materiaali on mielestäsi visuaalisesti toteutettu?

3. Koetko, että oppimateriaalin rakenne (raportti+ 2 produktia) on tällaisenaan onnistunut?
4. Kuinka hyvin oppimateriaalissa on huomioitu opiskelijan erilaiset kyvyt/ominaisuudet omaksua asioita materiaalista?
5. Kuinka paljon poliisin partiokoirien huumekoulutuksessa on mielestäsi hyötyä teoriaan pohjautuvasta oppimateriaalista?
6. Vapaa sana, voit kirjoittaa omia ajatuksia liittyen poliisin huumekoirien oppimateriaaliin:

Kuvio 1. Kyselyn tulokset

Taulukosta käy ilmi, että ensimmäinen kysymys, että olisiko oppimateriaali tukenut heidän opintojaan, kaikki vastaajat kokivat, että materiaalista olisi ollut hyötyä heidän opinnoissaan. Eniten hajontaa kysymyksistä aiheutti viides kysymys, mikä koski oppimateriaalin vaikuttavuutta nimenomaan teorian pohjautuvasta materiaalista. Itse tulkitseen tätä niin, että opetustilanteessa on hyvä ottaa konkreettisia seikkoja esille, miten teoria ja käytäntö kohtaavat huumekoiran koulutuksessa.

Palaute vapaasana-osiossa oli pääosin positiivista. Oppimateriaali koettiin tarpeelliseksi opintojen kannalta ja produktien videot koettiin hyväksi koulutustilanteiden havainnollistamiseksi. Kehittämisehdotuksia tuli poliisin huumekoiran sisätilaetsintään liittyvässä osiossa ja yksi selvä kirjoitusvirhekin oli noteerattu.

Hieman itseä jäi harmittamaan vastausprosentti, mikä jäi 50 prosenttiin. Kollegojen kanssa työpaikalla käytyjen keskustelujen yhteydessä kävi ilmi sama asia, että vastaaviin kyselyihin vastataan aika nihkeästi. Varsinkin vapaakenttä osiossa odotin kyselyä tehtäessä, että saisin enemmän palautetta ja kommenttia materiaalista.

5 POHDINTA JA ARVIOINTI

Opinnäytetyön tekeminen on itselle ollut mielenkiintoinen projekti. Muunto-opintoihin lähtiessä päätin, että pyrin valitsemaan sellaisen opinnäytetyön aiheen, että olen siitä aidosti kiinnostunut. Jotenkin koin, että pelkkä väkinäinen vääntäminen ei kiinnosta, koska työ täytyy joka tapauksessa tehdä.

Olellainen juttu on ollut aiheen oikeanlainen rajaaminen, aiheena poliisikoirien huume-etsintä on aika laaja ja siksi keskityin tässä työssä vain poliisin partiohuumekoiranohjaajien koulutukseen. Tämä osittain myös siksi, että olen sitä työtä tehnyt kahden eri poliisin partiokoiran kanssa.

Hieman työn loppuvaiheessa työn ohessa opinnäytetyön tekeminen rupesi painamaan ja tuli itselle tunne, että olisi voinut keskittyä opinnäytetyön tekemiseen vieläkin paremmin.

Tämän opinnäytetyön luonnollinen jatko on ruveta rakentamaan oppimateriaalia poliisin erikoishuumekoiranohjaajakoulutukseen. Siinä työssä olisi paljon samaa tämän työn kanssa, esim. oppimisteoriat mm, mutta tulisi myös paljon uuttakin asiaa, kuten koiran etsintätyöskentely sylissä ja erilaiset ihmisen päältä haistelutehtävät. Poliisin erikoiskoirat suorittavat päältähaistelua esim. erilaisten festivaalien yhteydessä vaarallisten esineiden ja aineiden poissaamiseksi.

Lähetin työn ennen valmistumista luettavaksi entisille kurssilaiselle ja myös oman työpaikan kollegoille. Palaute oli suoraa ja rehellistä. Produktiosion visuaalista ilmettä hieman muutinkin palautteiden ansiosta.

Tämän työn tekeminen on auttanut itseä pohtimaan syvällisemmin olennaisia asioita liittyen poliisikoiran huumeperuskoulutukseen. Opetustyössä koen, että on ensiarvoisen tärkeää, että itsellä on kirkkaana mielessä, miten teoria ja käytäntö kohtaavat. Työtä tehdessä on eteen tullut myös haasteita ja itsellä ne ovat liittyneet lähinnä opetusmateriaalin rakenteellisiin seikkoihin ja on ollut pakotettu hankkimaan tietoa aiheesta.

Erittäin suuret kiitokset Tikkasen Antille, joka oman työn ohessa pyyteettömästi auttoi minua tämän työn valmistumisessa. En ole laskenut yhteydenottojen määrää hänelle työn tekemisen aikana, mutta niitä on paljon. Myös Poliisiammattikorkeakoulun virallinen ohjaaja Viitasen Kirsi auttoi kädestä pitäen hyvällä kärsivällisyydellä. Näissä tilanteissa aina miettii, että auttaa muitakin opinnäytetyön tekijöitä myöhemmin, mikäli apua kysytään.

LÄHTEET

Ojasalo, k & Moilanen, T & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät. Sanoma Pro oy. Helsinki

Opetushallitus.(2020) <https://www.oph.fi/fi/julkaisut/e-oppimateriaalin-laaturkriteerit> (luettu 18.11.2020)

Poliisiammattikorkeakoulu.(2020). <https://www.polamk.fi/haku> (luettu 18.11.2020)

Poliisiammattikorkeakoulu 2020, www.polamk.fi(luettu 20.11.2020)

Poliisihallitus. 2019. Määräys poliisikoiratoiminnan järjestämisestä ID-18382664.

Poliisi&Oikeus lehti, 1/ 2014.

Poutanen, T. 2014. Muuttuva ohjauksikäsitelmä ja uraohjaus. Teoksessa S. Haataja, M. Lehti, L. Metsävuori, T. Poutanen, J-M. Ritvanen & S. Viitaniemi (toim.)

Tulevaisuuden urapolut, Korkeakoulutettujen ohjaus muuttuvassa työelämässä.

Turun AMK oppimateriaaleja. Turku: Turun AMK

Ruohotie, S. & Honka, J. 2003. Ammatillinen huippuosaaminen.

Kompetenssitutkimusten avaama näkökulma huippuosaamiseen, sen kehittämiseen ja johtamiseen. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.

Tikkanen, A. 2014. Partiokoiranohjaajien peruskurssin opiskelijoiden ajatuksia ja kokemuksia oppimiseen liittyvistä vaikeuksista ja pulmista.

Poliisiammattikorkeakoulu, Polku-täydennysopinnot AMK.

Tikkanen, A. 2017. Partiokoiranohjaajan erikoistumisopinnoissa opiskelevien kokemuksia asiantuntijuutensa kehittymisestä. Poliisikoiralaitos, selvitys.

Tynjälä, P. 1999. Työelämän ja koulutuksen näkökulmia. Teoksessa A. Etelälto & P. Tynjälä (toim.) Oppiminen ja asiantuntijuus. Juva: WSOY – Kirjapainoyksikkö.

Tynjälä, P. 2000. Oppiminen tiedon rakentamisena: konstruktivisen oppimiskäsityksen perusteita. Tampere: Tammer-Paino Oy